

קונטרס

השתחוות על קברי צדיקים

יגלה נוראות ונפלאות ממעלת האדם הזוכה לבוא בכל פעם אל קברי צדיקים, וישפך שם שיחו ותפלתו אליו יתברך, ויתקבל ברחמים וברצון, כי במקום גניזתם של הצדיקים הקדושים, שם יש אויר הגח והנף, והתפלות והבקשות מתקבלות שם ביותר בזכות הצדיקים הקדושים אשר בארץ המה.

*

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתוכים ומאמרי חכמינו

הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

*

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

צָרִיכִין לְחַזֵּק וְלִשְׁבֹּר
הַמְּנִיעוֹת מִדְּבַר שֶׁבִקְדוּשָׁה
בְּפָרֵט הַמְּנִיעוֹת מִלְּהִיּוֹת
עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שְׁצָרִיכִים
לְשַׁבֵּרם בְּיֹתֵר וְלְהִיּוֹת
דִּיקָא עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה...

(חיי-מוהר"ן, סימן תו)

קונטרס

הַשְׁתַּחֲוֹת עַל קְבָרֵי צְדִיקִים

א.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנִי, כִּי רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ
(לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קט), מֵעַנִּין קְבַר הַבַּעַל-
שֵׁם-טוֹב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ, שְׁטוֹב מְאֹד לְהִיּוֹת שֵׁם
עַל קְבָרוֹ, וְאָמַר, כִּי "צְדִיקִים יִירָשׁוּ אֶרֶץ" (תְּהִלִּים
לז, כט), הֵינּוּ שֶׁהַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּים יוֹרְשִׁים אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל, שְׂזוּכִים שְׁמָקוֹם גְּנִיזָתָם הוּא קְדוֹשׁ בְּקַדְשֵׁת
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִמָּשׁ, וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא תְּקוּן גָּדוֹל
לְפָגַם הַבְּרִית, עֵין שֵׁם; נִמְצָא, מִי שֶׁרוֹצֶה לְזַכּוֹת
לְתְּקוּן הַבְּרִית, יִהְיֶה רְגִיל לְבֹא אֶל קְבָרֵי צְדִיקִים
אֲשֶׁר "צְדִיקִים יִירָשׁוּ אֶרֶץ", וַיִּבְקֹשׁ רַחֲמִים עַל
עַצְמוֹ, כִּי מְקוֹם קְבוּרַת הַצְּדִיק הָאֲמִתִּי הוּא בְּחִינַת

ארץ ישראל, כי הצדיק האמת הוא בחינת משה, כמו שמצינו שהצדיקים קוראים זה לזה משה, כמו משה שפיר קאמרת (שבת קא:), ובמשה נאמר (דברים לד, ו): "ולא ידע איש את קברתו", ודרשו חכמינו הקדושים (ספרי ברכה): "ולא ידע איש את קבורתו" — אף משה אינו יודע מקום קבורתו, כי זכה בחיים חיותו להגיע אל בטול כזה, שנתבטל לגמרי לגבי האין סוף ברוך הוא, כי נכלל במקום שנכלל, עד שהוא בעצמו לא ידע מעצמו, כמו שכתוב (שמות טז, ז): "ונחננו מה" וגו', כי הוא נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, עד שלא ידע מעצמו כלל, וזכה עוד בחיים חיותו להגיע אל בטול בתכלית הבטול, עד שהתורה העידה עליו (במדבר יב, ג): "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", כי היה כל-כף בטל ומבטל בעיני עצמו, עד שלא היה נראה, ולא ראה את עצמו כלל, שזה עקר שלמות הבטול, וכל זה זכה עוד בחייו, ומכל שכן אחר הסתלקותו, שאז זכה לבטול אל האין סוף בתכלית השלמות שאין שלמות אחריה. ודבר זה טוב אצל כל צדיק וצדיק, שבחיים חיותו כל

יגיעתו וטרחתו ועבודתו בעבודת השם יתברך, היא
 רק להכליל בו יתברך, וכל קיום המצוות ולמוד
 התורה ותפלתו הם רק כדי לעשות נחת רוח לבורא
 יתברך שמו, ולהמשיך על עצמו הארה וזיו מהארת
 האין סוף ברוך הוא, וכן כל אחד כפי יגיעתו
 וטרחתו שהוא מתיגע וטורח בעבודת השם יתברך,
 כמו-כן זוכה להכליל באין סוף ברוך הוא, וממשיך
 על עצמו הארת האין סוף, עד שמגיע הזמן
 ומסתלק מזה העולם, והנשמה עולה למעלה והגוף
 נשאר בקבר, אז גם המקום ההוא נעשה קדוש
 בקדשת ארץ ישראל, בבחינת: "צדיקים יירשו
 ארץ", וכשבאים על קברו ומשתטחים עליו, אז
 נכללים בו, ועל-ידי-זה נכללים עם נפש הצדיק
 באור אין סוף, שהוא בחינת עולם הבא, ששם כל
 טוב, ועל-ידי-זה נתבטל כל הרע, ונתפפרים כל
 העוונות, ועל-כן על-ידי-זה יכולים לזכות להשגות
 גדולות, מי שזוכה להדבק רוחא ברוחא, וליחד
 שם יחודים, כי על-ידי הרשימו שנשארת שם
 מהבטול של הצדיק, על-ידי-זה זוכים להשגת
 התורה. וזו מעלת ההשתטחות על קברי צדיקים

(עין לקוטי-הלכות, ברפת הרית, הלכה ג', אות ט');
ועל-כן אשרי מי שבא בכל פעם אל קברי צדיקים
אמתיים, ששם הוא הרשימו שנשאר מהבטול
שלָהם, שזכו כל אחד כפי בחינתו בחיים חיותו
בעלמא הדין כפי יגיעתו וטרחתו שטרח והתיגע
בעבודת השם יתברך, כי כל אחד כפי יגיעתו
וטרחתו, זוכה להמשיך על עצמו בחיים חיותו גלוי
אלקות במדרגה עליונה מאד, ואפלו אחר
הסתלקותו כשפריד נשמתו מגופו, והנשמה עולה
למעלה, והגוף נשאר בקבר, עם כל זאת נשארת
גם בקבר איזו הארה ורשימו מהארתו, ובזה
שהאדם בא לשם, ואפלו מי שאינו בר הכי, ואינו
יודע איך לדבק רוחא ברוחא, ואיך ליחד יחודים
קדושים, אף-על-פי-כן נעשים גם על ידו כל אלו
היחודים ממילא, על-ידי שבא אל קברי הצדיקים
האמתיים, ונכלל בהם באמת ובלב שלם, על-ידי
רבוי התפללות והתחנות והבקשות שמרבה להתפלל
על קבריהם, ומרבה לפרש שיחתו שם כל אחד כפי
שיודע את נגעי לבבו ומכאוביו, ומבקש ומשתוקק
ומתגעגע לשוב להשם יתברך באמת, ולהיות

פְּרָצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ וְכִרְצוֹן הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים, עַל-יְדֵי-
 זֶה הוּא נִכְלָל בָּהֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא נִכְלָל בְּאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, וְנִתְבַּטַּל כָּל הָרַע שְׁלוֹ, וְזוֹכָה לְכָל טוֹב;
 וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי שְׂזוֹכָה לָבוֹא בְּכָל פַּעַם אֶל קִבְרֵי
 צְדִיקִים וְשׁוֹפֵךְ שֵׁם אֶת כָּל לְבָבוֹ, וּמִבְקֵשׁ וּמִתְחַנֵּן
 לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ כָּל מָה שֶׁהוּא צָרִיךְ, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה
 נִמְשָׁכֶת גַּם עָלָיו הָאֶרֶת בְּטוֹל אֶל אֵין סוּף בְּרוּךְ
 הוּא, כִּי בְּוַדַּאי הַצְּדִיק זָכָה בַּחַיִּים חַיּוֹתָו לְהַכְלִיל
 בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַד שְׁאַפְלוֹ אַחַר הַסְּתַלְקוֹתָו
 נִפְשׁוֹ נִשְׁאַרֶת בְּקִבְרוֹ, וּבְזֶה שְׁאָדָם בָּא אֶל קִבְרֵי
 הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁכֶת גַּם עָלָיו
 הָאֶרֶת מִהַבְּטוֹל שְׂזוֹכָה הַצְּדִיק הָאֲמֵת בַּחַיִּים חַיּוֹתָו,
 וְשֵׁם מִתְקַבְּלֶת תְּפִלָּתוֹ בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן, כִּי
 כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּזִכּוֹת הַצְּדִיקִים, תְּפִלָּתוֹ מִתְקַבְּלֶת. וְזֶה
 כָּל הָעֲנִיָּן הַנִּשְׁגָּב וְהַנּוֹרָא שֶׁל הַשְּׁתַּטְחוֹת עַל קִבְרֵי
 צְדִיקִים, שְׁצָרִיכִים לָבוֹא לְשֵׁם וּלְהִתְפַּלֵּל אֶל
 הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא דִּיקָא, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן בְּזִכּוֹת
 הַצְּדִיק הַשּׁוֹכֵן בְּקִבְרוֹ זֶה, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּתְקַבֵּל
 תְּפִלָּתוֹ בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן. וְלֹא עוֹד אֶלָּא כְּשֶׁאָדָם
 עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל וּמִבְקֵשׁ וּמִתְחַנֵּן עַל קִבְרֵי שֶׁל צְדִיק

אמת, על-ידי-זה הצדיק בעצמו מתפלל עליו, כמאמרם ז"ל (סוטה לד:): פָּרַשׁ כָּלֵב מַעֲצַת מְרַגְלִים, הֲלֹךְ וְהִשְׁתַּטַּח עַל קְבְרֵי אָבוֹת, שְׂיִבְקָשׁוּ עָלָיו רַחֲמִים, וְכֵן אָמְרוּ (תענית טז.): לָמָּה יוֹצְאִים לְבֵית הַקְּבָרוֹת? כְּדֵי שְׂיִבְקָשׁוּ עָלֵינוּ מִתִּים רַחֲמִים, עַיִן שָׁם; הֲרִי לָךְ שִׁכְשַׁמְתָּ לָלִים וּמִבְקָשִׁים עַל קְבְרֵי הַצְּדִיקִים, הֲרִי לֹא הִי שֶׁהַמָּקוֹם הַזֶּה הוּא מְקוֹם קָדוֹשׁ וְנוֹרָא מְאֹד, שֶׁשָּׁם הוּא רְשִׁימוֹ שֶׁל הַבְּטוּל אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא שֶׁל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, שֶׁהִתְיַגַּע כָּל יְמֵי חַיָּיו וְנִכְלָל בְּמָקוֹם שְׂנִכְלָל, עַד שֶׁאֶפְלוּ עִכְשָׁו אַחַר הַסְּתַלְקוֹתוֹ שֶׁהִטְמִינוּ אֶת גּוּפוֹ בְּקְבָרוֹ, וְשָׂאֲרַת שָׁם רְשִׁימוֹ שֶׁל הַבְּטוּל, שֶׁמֵּהַמָּקוֹם הַזֶּה הוּא מְאֹד מְסֻגָּל שֶׁתִּתְקַבַּל תְּפִלָּתוֹ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא הַצְּדִיק בְּעֵצְמוֹ עוֹזֵר לוֹ וּמִתְפַּלֵּל גַּם-כֵּן בְּעַבְרוֹ; וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה לְהִשְׁתַּטַּח בְּכָל פַּעַם עַל קְבְרֵי צְדִיקִים וְיִזְכָּה שֶׁתִּתְקַבַּל תְּפִלָּתוֹ בְּרַחֲמִים וּבְרַצוֹן, וְיִזְכָּה לְתַקוּן הַבְּרִית בְּשִׁלְמוֹת.

ב.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אַף שֶׁנִּפְלְתָּ
בְּמָקוֹם שֶׁנִּפְלְתָּ, בְּמָקוֹמוֹת הַמְטַנְפִים וְהַיְרוּדִים
בְּיוֹתֵר, וְכָבֵר נִכְשַׁלְתָּ בְּמָה שֶׁנִּכְשַׁלְתָּ בְּכָל מִינֵי
עֲבֵרוֹת וְחַטָּאִים, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי אֵין
שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, כִּי עֲדִין אַתָּה יָכוֹל לְתַקֵּן
אֶת הַכֹּל אִם תִּקַּח אֶת עֲצֻמְךָ בְּיַדֶּיךָ, וְתִתְּזַר בְּתִשׁוּבָה
שְׁלֵמָה, כִּי אֵין לְךָ דָּבָר הָעוֹמֵד בְּפָנַי הַתִּשׁוּבָה
(יְרוּשְׁלָמִי פָאָה א, א), כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ מְחַכֶּה לְכָל אֶחָד
וְאֶחָד שֶׁיִּשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְתִכְףּ-וּמָיִד שֶׁשָּׁב
בְּתִשׁוּבָה, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְקַבֵּלוֹ, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל
(שְׁמוֹת רַבָּה יט, ד): אֵין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פּוֹסֵל
לְבָרִיָּה, אֲלֵא לְכָל הוּא מְקַבֵּל, הַשְּׁעָרִים נִפְתָּחִים
בְּכָל שְׁעָה, וְכָל מִי שֶׁמִּבְקֵשׁ לְהִכָּנֵס — יִכָּנֵס;
וְעַל-כֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְהִתְחַרֵּט עַל כָּל
עוֹנוֹתֶיךָ, וְאַפְלוּ שֶׁנִּדְמָה לְךָ שֶׁאַבַּד מְנוּס וְתִקְוָה
מִמֶּךָ, כִּי כָּבֵר כָּל-כָּף נִכְשַׁלְתָּ וְנִתְלַכְלַכְתָּ בְּכָל מִינֵי
חַטָּאִים וְעוֹנוֹת וּבִפְרָט בְּפָגְמֵי הַבְּרִית, עַד שֶׁאֵין לְךָ
שׁוּם תִּקְוָה, אֵל תֹּאמֶר זֹאת, בְּנֵי, כִּי תִכְףּ-וּמָיִד
כְּשֶׁרַק תִּהְרַהֵר בְּתִשׁוּבָה אֲמֵתִית, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא

יקבלך, כמאמרם ז"ל (פסיקתא רבתי): גדול פחה
 של תשובה, שפיון שאדם מהרהר בלבו לעשות
 תשובה, מיד הוא עולה לא עד עשרה מילין ולא
 עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש
 מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהוא
 עומד לפני פסא הכבוד; עמד וראה והתבונן,
 אהובי, בני היקר, כשאדם רק מהרהר בתשובה,
 כבר עולה עד פסא הכבוד, מכל שכן אם תקח את
 עצמך בידיך, ותחזור בתשובה אמתית, אז הקדוש-
 ברוך הוא בודאי לא יעזב אותך, ויקבל אותך
 בתשובה. ואמרו חכמינו הקדושים (פסחים קיט.):
 ידו של הקדוש-ברוך הוא פרוסה תחת פני
 החיות, כדי לקבל בעלי תשובה, כי אצלו יתברך
 מאד מאד יקרה תשובה. ועקר התשובה היא
 שתתחיל לחפש ולבקש אחריו יתברך, כי באמת מי
 שנכשל בכל מיני חטאים ועוונות ופשעים, ובפרט
 בפגמי הברית, נדמה לו כאלו אבד מנוס ותקנה
 ממנו, וכאלו הקדוש-ברוך הוא כבר אינו רוצה
 אותו, ויש שנפלו כל-כף ונכשלו בפגם הברית, עד
 שנחשף מהם האור לגמרי, ונתעקם לבבם מאד ויש

לָהֶם קִשְׁיֹת וּסְפִקוֹת עָלָיו יְתַבְרֵךְ, וַיֵּשׁ שֹׁנְפָלוֹ
 כָּל-כֶּף בְּפִגְמִים עֲצוּמִים בְּפִגְם הַבְּרִית הוֹצֵאת זֶרַע
 לְבִטְלָה, עַד שֶׁנֶּחֱשַׁף לָהֶם כָּל הָאוֹר, וְהֵם מִלֵּאִים
 קִשְׁיֹת וּסְפִקוֹת לְגַמְרֵי עַל עֲצָם הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה,
 וַיֵּשׁ שֹׁנְפָלוֹ כָּל-כֶּף, בְּכָל מִינֵי עֲרִיּוֹת עַד שֶׁהֵם
 כּוֹפְרִים לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, כִּי מֵרַב עוֹנוֹתֵיהֶם
 וַחֲטֵאֵיהֶם וּפְשָׁעֵיהֶם שֶׁנִּכְשְׁלוּ כָּל-כֶּף עַל-יְדֵי-זֶה הֵם
 כּוֹפְרִים בְּכָל, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וְעַם כָּל זֹאת אֲפִלוֹ
 אָדָם כָּזֶה, אִם רַק יִקַּח אֶת עֲצָמוֹ בְּיָדָיו, גַּם הוּא
 עֵדִין יָכוֹל לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (פְּסִיקְתָּא דִּרְבִּי פִתְנָא): "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל"
 (הוֹשֵׁעַ יד, ב) — אֲפִלוֹ כְּפִרְתָּ בְּעֵקֶר, אָדָם עוֹמֵד
 וּמְחַרֵּף וּמַגְדֵּף בְּשׁוֹק, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר לוֹ:
 עֲשֵׂה תִשׁוּבָה בִּינִי לְבִינָךְ, וְאֲנִי מִקְבֵּלְךָ; רְאֵה,
 שֶׁאֲפִלוֹ אָדָם שֹׁנְפֵל כָּל-כֶּף וְכוֹפֵר בְּעֵקֶר, רַחֲמָנָא
 לִישׁוּבָן, עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית, הֲרֵי
 גַם לוֹ יֵשׁ עֵדִין תִּקְוָה, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִקְבֵּלוֹ,
 אֶךְ עֵקֶר הַצָּרָה הִיא, שֶׁאָדָם שֹׁנְפֵל כְּבָר בְּעַקְמוּמִיּוֹת
 וּבְקִשְׁיֹת וּבְסִפְקוֹת עָלָיו יְתַבְרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה
 לְבוֹ מְעַקֵּם לְגַמְרֵי, בְּבַחֲנֵינָת סַחְרָחַר (עֵין לְקוּטִי-

מוהר"ן, חלק ב', סימן יב), אֲנִי עָקַר תִּקְנַתוֹ שִׁיתְחִיל
 לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ "אֵיהּ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ" — אֵיהּ הַמְּקוֹם
 שֶׁאֲנִי יָכוֹל לְמַצֵּא אוֹתָךְ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי שִׁירְגִיל
 עֲצָמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׂ אַחֲרָיו
 יִתְבָּרַךְ בְּעֵקֶשׁנוֹת גְּדוּלָּה, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְהִתְעַלּוֹת
 אֶל הַמַּאֲמָר סְתוּם, וְיַעֲלֶה עַד הַכֶּתֶר, וְכָל זֶה הוּא
 סוּד מַה שֶּׁהוֹלְכִים וְנוֹסְעִים אֶל קַבְרֵי הַצְּדִיקִים, כִּי
 עָקַר הַסִּתְלָקוֹת הַצְּדִיק, בְּשָׁעָה שֶׁנִּשְׁמָתוֹ יוֹצֵאת
 מִהַגּוּף, וְאִזּוֹ הִיא נִכְלָלָת בְּמְקוֹם שֶׁנִּכְלָלָת, עַד
 שְׁעוּלָה אֶל "אֵיהּ", שֶׁהוּא סוּד הַכֶּתֶר, עוֹלָה לְשֵׁם
 בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת לְעֵילָא וּלְעֵילָא, כִּי עָקַר הַמִּיתָה,
 עַל-יְדֵי הַפְּרוּד שְׁגָרָם אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּחֻטְאוֹ, כִּי
 בְּאֵמֶת אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל
 לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, אַךְ עַל-יְדֵי חֻטְאֵ אָדָם
 הָרֵאשׁוֹן, נִתְלַבְּשׁוּ כָּל הַנְּשָׁמוֹת בְּגוּפִים עָבִים וְגַסִּים,
 עַד שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְהִסְתַּכֵּל וּלְרְאוֹת וּלְהִבִּין וּלְהִשְׁכִּיל
 בְּחוּשׁ אֶת הָאֱלֻקוֹת, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁזוֹכֶה
 בְּחַיָּיו לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תָּמִיד,
 עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכֶה לְעֵלּוֹת לְמַעְלָה לְמַעְלָה אֶל "אֵיהּ
 מְקוֹם כְּבוֹדוֹ", הֵינּוּ שְׁכָל מַה שֶּׁאָדָם מְחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ

אחרי יתברך, הוא זוכה לעלות בעליה אחר עליה, עד שהצדיקים הקדושים שעובדים ימים ושנים ברצונות ובכסופים ובהשתוקקות לחזור אליו יתברך, הם זוכים להגיע אל סוד הפתח, שנתגלית להם אמת מציאותו יתברך, עד שאינם רואים משום דבר רק את הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, שזה עקר השלמות — לחבר הגוף עם הנשמה להפיר אותו יתברך עוד בזה העולם, אף מחמת חטא אדם הראשון, נגזר על האדם, שההכרח לו להטמין את גופו בעפר, והנשמה תעלה למעלה למעלה, ועל-פני הצדיקים שזכו להתיגע כל ימי חייהם, ומסרו את נפשם בכל יום ויום אליו יתברך, עד שזכו לגלוי אלקות בתכלית המדרגה העליונה בבחינת "איה", שהוא סוד הפתח מאמר סתום, על-ידי-זה כשמגיע היום והשעה והרגע שתעלה נשמתם למעלה, אז היא עולה לתכלית המדרגה העליונה, שזה עקר קבול שכר בבחינת "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך" (תהלים לא, כ), בבחינת "עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו" (ישעיה סד, ג), שכל זה הוא בבחינת סתום ונעלם, ודבר זה

נַעֲשֶׂה אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כִּי כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ
 אֶצְלוֹ נִקְדוּת טוֹבוֹת, אֲךָ לֹא זָכָה בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ
 לְהַפְרִיד אֶת הָרַע מִמֶּנּוּ, עַל־כֵּן בַּשָּׁעַת מִיתָה, שָׂאז
 הוּא הַפְּרוּד שֶׁנִּפְרְדַת הַנְּשָׁמָה מֵהַגּוּף, עַל־כֵּן אִז
 מִתְעוֹרְרִים בְּיוֹתֵר כָּל הַמְּקוֹמוֹת הַמְּטַנְפִּים שִׁינְקִים
 מִשָּׁם, כִּי אִז רוֹדְפִים אַחֲרָיו כָּל עוֹנוֹתָיו, וְכָל
 הַטְּפוֹת שְׁזָרְק וְהַשְּׁלִיךְ לְבַטָּלָה (עֵינִן לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן קמ"א), עַל־כֵּן הֵמָּת מְטַמָּא טְמָאָה
 חַמוּדָה כָּל-כָּף, כִּי אִז נִדְבָקוֹת בּוֹ כָּל הַקְּלָפוֹת,
 מֵאַחַר שֶׁלֹּא זָכָה בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ לְזַכֵּךְ אֶת עַצְמוֹ,
 וּבְשִׁבִיל זֶה צָרִיךְ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְסַבֵּל מֵהַשִּׁיִּסְבָּל
 לְפִי מַעֲשָׂיו, עַד שֶׁיִּזְכָּה לְהַזְדַּכֵּךְ וַיַּעֲלֶה לְבַחֲיַנֵּת
 "אִיָּה", לְהַחֲיוֹת הָעַצְמוֹת שָׁלוֹ, וְגַם יִזְכָּה לְאִיזוֹ
 מִדְרָגָה בְּגִלּוֹי אֵין סוּף, אֲבָל הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל שֶׁזָּכָה
 לְהַתְיַגֵּעַ כָּל יְמֵי חַיָּיו בְּעַבּוּרוֹ יְתַבְרַךְ, וּמָסַר אֶת
 נַפְשׁוֹ, שֶׁתִּתְגַּלֶּה אֵלָיו אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ יְתַבְרַךְ, עַד
 שֶׁזָּכָה עוֹד בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ לְעֵלוֹת לְמָקוֹם שֶׁעָלָה,
 וּנְתַגְלִית לוֹ אֱלֹקוֹתוֹ יְתַבְרַךְ, עַל־כֵּן הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל
 עוֹלָה לְעֵילָא וְלְעֵילָא תַּכְרָף-וּמִיד בַּעֲת הַהִסְתַּלְקוּת,
 בַּעֲת שֶׁנִּפְרְדַת הַנְּשָׁמָה מֵהַגּוּף, וְעוֹלָה בְּרַעְוָא דְרַעְוִין

כמו משה, יוסף ודוד, שנסתלקו בשבת במנחה ברעוא דרעוין, שזה סוד המאמר הסתום "איה", והוא ממשיך משם הארות נפלאות ותקונים נפלאים עתה ביותר, פי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם, מתמת שהם עולים אז לתכלית המדרגה העליונה, לתכלית השלמות שאין שלמות אחריה, ועל-כן מי שזוכה לבוא אל קבר הצדיק ומתפלל שם, ומבקש על נפשו, ואף שיודע שהוא חטא ופגם ונכשל במה שחטא ופגם ונכשל, ונתלכלך מאד מאד, ונפל למקומות המטנפים והמגנים מאד, עם כל זאת הוא בא אל קברי הצדיקים ומשתטח על קברם, ובוכה ומבכה שמים וארץ, וצועק: "איה מקום כבודו", רבונו של עולם, אני רוצה לחזור אליך, רבונו של עולם, אני רוצה לחזור בתשובה", ומאריך בתפלתו, אינו זו משם עד שנמתלים לו כל עוונותיו ופשעיו שהרבה לחטא ולפשע, רחמנא לצלן, ועל-כן דיקא אחר הסתלקות הצדיק, שאז עולה בעליה נפלאה לעילא ולעילא, כל מי שבא אל קברו ומתפלל שם, הוא יכול גם-כן לחזור בתשובה, פי שם יש התעוררות

גדולה מאד, כי מכל המקומות המטנפים שבעולם ומכל מיני אבי אבות הטמאה שבעולם, יכולים לשוב ולעלות בתכלית העליה (עין לקוטי-הלכות, ערוכי תחומין, הלכה ו', אות לא), ובשביל זה טוב מאד לבוא תמיד אל קברי צדיקים אל מקום גניזתם, ולבקש ולהתחנן אז על נפשו, ובפרט מי שיודע שקלקל כל-כף בזה העולם, אין לו שום תקנה, כי אם על-ידי הצדיקים האמתיים קדושים אשר בארץ המה, ושם יתעורר ברחמים רבים, ברחמים עצומים, לצעק: "איה מקום כבודו, איה המקום שאוכל למצא אותך", ויבקש ויתחנן אליו יתברך, שיחוס וירחם עליו. ואם תהיה עקשן, אהובי, בני היקר, על דבר זה, שבכל פעם תלך אל קברות הצדיקים, ותבקש רחמים רבים, רחמים עצומים על נפשך, אז לא תזוז משם, עד שגם אתה תצא מהמקומות המטנפים שנפלת לשם, מכל הספקות וההרהורים והבלבולים שלך, עד שתעלה מעלה מעלה, וגם בך תתחיל להאיר הארת האין סוף ברוך הוא.

ובפרט מי שזוכה לבוא אל ציון רבנו ז"ל
 בעיר אומן, אשר הבטיח בחיים חיותו עם שני
 עדים נאמנים כשרים, אשר מי שיבוא אל ציונו
 הקדוש, ויאמר שם העשרה מזמורים הידועים
 שהם 'תקון הכללי', אזי אפלו עם עצמו וגבהו
 עוונותיו ופשעיו יוציאו משם, ואמר בפרוש: "עם
 הפאות אוציא אותם מהשאל תחתיות ומתחתיו";
 ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר להיות רגיל
 להשתטח על קברי צדיקים, ושם ויקא תתבודד
 ותבקש ממנו יתברך שיחוס וירחם עליך, ואפלו
 שאתה יודע שנפלת כבר במה שנפלת, ואתה
 הגרוע ביותר בעולם, עם כל זאת עדין רחמנותו
 יתברך עליך, ותבקש ותתפלל לפניו יתברך בזכות
 הצדיקים הקדושים אשר בארץ המה, ובפרטי
 פרטיות כשתזכה לנסע אל ציון רבנו ז"ל, ולבקש
 שם על נפשך אז נכון לך יהיה ובטוח, שתזכה
 לתקן הכל; ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, מה
 לפניך, אם אתה רוצה לשוב בתשובה אמיתית,
 תהיה רגיל לילך אל קברי הצדיקים ותשתטח על
 קברם, ותבקש ותתחנן מלפניו יתברך בזכות

הצדיק הקדוש השוכן פה, ואז ימחל לך הקדוש-
ברוך-הוא; אשרי מי שרגיל לבוא תמיד אל קברי
הצדיקים, ומבקש ומתחנן על נפשו, שאז בודאי
יקבלו הקדוש-ברוך-הוא בתשובה אמתית בזכות
זה הצדיק האמת שמשתטח על קברו.

ג.

צריך שתדע, אהובי, בני, אם אתה רוצה
לזכות לתקון, עקר תקונך — עליך להתקרב אל
הצדיק האמת שזוכה ללמד תורה בקדשה ובטהרה,
עד שהוא מעורר את שרשי נשמות ישראל בעת
למודו, ומלמד את תורתו לאחרים, כי הצדיק
האמת בשעה שהוא לומד תורה, הוא זוכה להכליל
בו יתברך, ומעלה את התורה אליו יתברך, ומוריד
חדושים חדשים עד שאפלו הירוד והנפול והפגום
ביותר, גם כן יכול להתעורר בתשובה שלמה
על-ידי הלמוד שלו, כי בשעה שהוא לומד תורה,
הוא מעורר את נשמות ישראל בלמודו, וחכמינו
הקדושים אומרים (חלין ז:): גדולים צדיקים
במיתתן יותר מבחייהן, הינו אף שהצדיק כל ימיו

התִּיגַע וְלָמַד תּוֹרָה עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי זֶה עֵקֶר
מַעֲלַת הַצַּדִּיק וּמְדֻרְגָתוֹ, שְׁכָל מַה שְּׁעוֹלָה לְמַעְלָה
מַעֲלָה, הוּא מוֹרִיד הָאָרֶז גְּדוּלָה בְּתוֹרָתוֹ עַל נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְעוֹרְרָן וּמְחַזְקָן וּמְאַמְצָן
וּמְדַרְיָקָן, שְׁגָם הֵם יְכוּלִים עֲדִין לָשׁוּב אֶל הַקָּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, וְשֶׁעֲדִין לֹא אָבַד מְנוּס וְתַקְוָה מֵהֶם;
וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה לָבוֹא בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ אֶל
הַצַּדִּיק הַזֶּה. אֲבָל עַל-פִּי-רַב מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לָבוֹא
אֶל צַדִּיק אֲמֵתִי, הַדְּבֹק בּוֹ יִתְפַּרֵּךְ בְּחַי הַחַיִּים,
וְזוּכָה לְהַעֲלוֹת אֶת הַתּוֹרָה לְמַעְלָה וּלְהוֹרִיד אוֹר
נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד בְּתוֹרָתוֹ, עַד שֶׁיֵּשׁ כַּח בְּלִמּוּד
תּוֹרָתוֹ שֶׁמְלַמֵּד אֶת אַחֲרִים לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק אוֹתָם, כִּי
כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם מְלַבֵּשׁ בְּגוּף גִּשְׁמִי, מְאֹד מְאֹד קָשָׁה
לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, כִּי הַגּוּף מַסְתִּיר אֶת רוּחַנִיּוּתוֹ, לֹא-כֵן
כְּשֶׁהַצַּדִּיק כָּבֵד גִּסְתֵּלֵק מִזֶּה הָעוֹלָם, שְׂאֵז הוֹרִיד אֶת
הַלְבוּשׁ מִמֶּנּוּ, אֵז מִתְחִילִים לְהִתְגַּעְגַּע מְאֹד אַחֵר
הַצַּדִּיק הַנוֹרָא הַזֶּה, כִּי בְּאֵמֶת אִם הָיָה בְּנֵי-אָדָם
זוֹכִים עוֹד בְּחַיּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק לִידַע אֶת גְּדֻלָּתוֹ, וְהָיָה
מִתְקַרְבִּים אֵלָיו בְּחַיִּים חַיּוּתוֹ, אֲזִי אֵין שׁוֹם מְדֻרְגָה
בְּעוֹלָם שְׁלֹא הָיָה מְבִיא אוֹתָם אֵלֵיהָ, כִּי הַצַּדִּיק

הקדוש שמוסר את נפשו בעבור כלליות נשמות ישראל, כל עקר מגמתו היא לעורר את שרשי נשמות ישראל, להוריד להם תורה, ולהעלותם בתכלית העליה, שזו עבודת הצדיק האמת, ועל-כן אם האדם זוכה בתיים חיותו למסר את נפשו ולבוא אל הצדיק האמת — מה טוב ומה נעים, כי אין למעלה מזה. כי כל זמן שאדם חי, יכולים לקבל ממנו הרבה מאוד מאוד, כי הצדיק הוא כמו המעין הזה שכל מה שתשאב ממנו, ינבעו ממנו עוד מים טהורים, לא-כן אם אין שואבים אזי מתיבש, וכמו-כן הצדיק, כל זמן שאדם בא אליו ומקבל ממנו, אז משפיע עליו שפע אור גדול, ואם לא באים אליו, אז הצדיק מכסה ומלביש את האור בתוך ספריו, וכשנסתלק, הוא לוקח את ההארה עמו, אבל גדולי הצדיקים המבחרים במעלה נפלאה מאוד מאוד, גם בשעה שמסתלקים, נשארת עדין הארתם בתוך הספרים הקדושים שזכו לחבר, ובפרט על קברם הקדוש, שם מאיר ביותר אורו הגדול והנשגב; ועל-כן מי שבא אל קברו של הצדיק, מרגיש הארה גדולה מאוד בנפשו פידוע,

וזו מעלת ההולכים לקברי צדיקים אמתיים, כי
 הצדיק שעסק כל ימיו בתורת חסד, הינו שלמד
 תורה על מנת ללמדה, דהינו שהיה עוסק בתורה,
 עד שהיה מעורר שרשי נשמות ישראל שבתורה,
 שעל-ידי-זה רבים השיב מעון והגדיל כבוד השם
 יתברך, זה הצדיק אפלו כשנסתלק, עדין הוא עוסק
 בזה להחזיר כל העולם למוטב, על-ידי שממשיך
 על כל אחד הארה משרש נשמתו שבתורה, כי בזה
 שהשאיר אחריו ספרים קדושים ונוראים, וכן גופו
 טמון פה בארץ, על-ידי-זה נשארה עדין הארתו,
 כי כל צדיק כפי חלקו בתורה, כשנסתלק, נסתלק
 עמו חלקו שיש לו בתורה, ובשביל זה בעת
 שנסתלק צדיק, אז קשה לומר תורה, מחמת
 שנסתלק עם הצדיק חלקו שבתורה. והצדיקים
 הגדולים, שכל התורה כלולה בנשמתם,
 כשנסתלקים, נסתלק עמהם שרש כל התורה, שהוא
 שרש כל נשמות ישראל, ועל-כן אמרו חכמינו
 הקדושים (עין איכה רבה א, לט): קשה סלוקן של
 צדיקים כפלים כחרבן-בית-המקדש, כי בחרבן-
 בית-המקדש נחשף האור רק ממקום מסים, אבל

אור הצדיק שמוריד את התורה בזה העולם, ולומד
 עם נשמות ישראל, הוא יכול לעורר את כלליות
 נשמות ישראל על-ידי למודי העמקים שלומד עם
 נשמות ישראל, ועל-כן כשנסתלק הרי זה קשה
 כפלים כחרבן-בית המקדש, ולכן צריך לבוא בכל
 פעם אל קברם, ולבקש ולהתפלל לפניו יתברך,
 שיזכה לחזור בתשובה, ויזכה להבין ולהשפיל
 בספרי הצדיק האמת, שעל-ידי זה תחזור ותמשך
 עליו הארה נוראה, כי אלו הצדיקים הגדולים,
 מחמת אהבתם את ישראל, כל ימיהם מסרו בפשם
 בעבורם, להביא להם הארה משרש נשמותיהם,
 ועל-כן גם עתה אחר הסתלקותם, אינם מניחים
 שישתלק אור שרש התורה עמיהם לגמרי, רק הם
 עוסקים גם אחר הסתלקותם להמשיך ולהאיר
 בישראל בכל אחד ואחד הארה משרש נשמתו
 שבתורה, כי כל התורה של כלל נשמות ישראל
 כלולה בנפש הצדיק, ועקר גדלת מעלת הצדיק
 היא, שאפלו כשנסתלק למעלה למעלה למקום
 שנסתלק, יהיה למטה למטה גם-כן, להמשיך
 הארה לכל דרי מטה, כמובא בדברי רבנו ז"ל

(לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימנים ז', סח), כי הארת נפש הצדיק נשארת על קברו הקדוש, ומארה בכל עולם העשיה, כמובא בכתבי האריז"ל (עין שער היחודים); נמצא, ששפבאים על קברו, ששם הארת נפשו שנסתלקה לשם, עם כל התורה שעסק בה כל ימיו ללמד לאחרים, על-ידי שהיה מעורר בתורתו שרש נשמות ישראל שבתורה, כשפבאים לשם, ממשיכים על עצמו הארה משרש נשמתו שבתורה, כי שם כלולים כל גפשות ישראל ששרשן בתורה, שעל-ידי-זה חוזרים בתשובה וחוזרים למוטב (עין לקוטי-הלכות, בציעת הפת, הלכה ה', אות ל'); ולכן עליך, לדעת, אהובי, בני היקר, אם כבר נפלת ונתלכלכת כמו שנתלכלכת, עקר עצתך להתקרב אל הצדיק האמת, ואם אי אפשר לך למצא אותו, אז תשתדל לילך על קברי צדיקים, ותבקש רחמים ממנו יתברך, שתזכה לחזר בתשובה אמתית, ותזכה ללמד בספרי הצדיקים הקדושים אשר בארץ הקמה, ובכל קבר של צדיק שתהיה בו, תבקש הרבה ממנו יתברך, שתמשך עליך ההארה מתורתו שהשאיר בנה העולם, כי בודאי כל צדיק וצדיק

כפי יגיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך, השיג
 וזכה למה שזכה כל אחד ואחד כפי בחינתו וכפי
 שרש נשמתו, והניח ספר, ששם גנוז וטמון פניו,
 שכלו וחקמתו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצב),
 אף מחמת שהאדם הוא מחמר גם ועב, ומלא
 נסיונות וחסכות, אי אפשר לו להשיג את רוחניות
 אלקותו הטמונה בספר, כי מה שטמון בספר זה
 כבר בחינת ירידה (עין שם, סימן יט), כי בודאי
 בשעה שאמר הצדיק את התורה הזאת, אמרה
 בהתלהבות נוראה כזו, עד שמי שרק שמע את
 קולו, נתעורר ונמשך אחריו יתברך, כי הצדיק
 בשעה שאומר תורה, הוא מקשר את נשמות
 ישראל אל שרש התורה, ששם שרשי נשמות
 ישראל, ועל-כן מי שבא עם אמת אל צדיק כזה,
 על-ידי-זה הוא זוכה לתור בתשובה, לא-כן אחר
 הסתלקותו, אם נשאר ממנו ספר, אז האור גנוז
 בספרו, וכדי שיזכה לראות את האור הגנוז בספרו,
 ההכרח לו לבוא אל ציונו הקדוש, ולבקש שם
 רחמים רבים, ואז יתחילו להאיר לו אורות
 צחצחות, אורות נוראים, בתוך ספרי הצדיק הקדוש

המנח במקום הזה, ועל-כן היו רגילים גדולי המקבלים ללכת אל ציון רבי שמעון בר יוחאי, והיו עוסקים שם הרבה בלמוד הזהר, פמוכא בדברי רבנו בעל "החרדים" ז"ל, כי דיקא שם במקום גניזת התנא רבי שמעון בר יוחאי, כשאדם בא לשם, ומתפלל ומבקש ומתחנן מלפניו יתברך שיפתח לו את עיניו, ויבין וישפיל בדברי הזהר, אזי יפעל הרבה מאד, כי שם גנוז הצדיק הקדוש והנורא הזה שגלה את ההארות והגלויים האלו, ועל-כן מי שיודע שפגם מאד, ונחשכו לו האורות לגמרי, עד שאינו מבין בזהר ובתקונים כלל, עליו לבוא אל ציון רבי שמעון בר יוחאי לבקש שם רחמים ותחנונים, ועל-ידי-זה תמשך עליו הארה נוראה ונפלאה מאד, ויתגלו עיניו בסודות התורה. וכן מי שזוכה לבוא אל ציון האריז"ל, ויבקש ויתחנן מלפניו יתברך שיזכה שיתגלו אליו סודות התורה, על-ידי-זה תמשך עליו הארה נוראה ונפלאה מאד. וכן אצל ציון הבעל-שם-טוב הקדוש, שיתגלו לו הארות של תלמידיו ותלמידי תלמידיו. ובפרט בציון רבנו ז"ל, שמאד הזהירנו

לבוא אל ציונו הקדוש; אשרי מי שזוכה לבוא
 ולהשתטח על קברו, ולבקש ולהתחנן ממנו יתברך,
 שיזכה שיתגלה לו אור הגנוז של הצדיק הקדוש
 הזה, שהבטיח לתקן אותנו אם נבוא אליו, ולכן מי
 שיודע בנפשו שהוא פגום מאד, עליו להשתדל
 לנסע ולבא אל ציון רבנו ז"ל בעיר אומן, ועל-ידי-
 זה יעורר אותו רבנו ז"ל, עד שיעלהו עד שרשי
 נשמות ישראל, וימשיך עמו תורה, ויבין את עמקי
 תורתו וסודותיו. וכן הוא בכל קברי הצדיקים,
 כשאדם בא לקבר הצדיק, ומבקש ומתחנן מלפניו
 יתברך, שימשיך עליו האור והרוחניות של הצדיק
 הטמון במקום הזה, על-ידי-זה יזכה להבין היטב
 היטב במה שלומד, ודבר זה סובב על כל החכמים
 גדולי הפוסקים ועל כל הצדיקים האמתיים; אשרי
 מי שזוכה להשתטח על קברם הקדוש והנורא,
 אשר שם השאירו את הארתם, פי הארת הצדיק
 נשארת בקברו, ועל-ידי שיבוא לקברו, ויבקש
 ויתחנן מלפניו יתברך, שיזכה להבין בתורה שגלה
 זה הצדיק, על-ידי-זה יתגלו לו נוראות גפלאות
 בתורת הצדיק שהוא בא אל קברו, ודבר זה אי

אפשר להסביר בפה כָּלֵל, כִּי זֶה כָּלֵל הַיְחוּדִים
הַמּוֹבָאִים בְּשַׁעַר הַיְחוּדִים, שְׂכַשְׁבָאִים לַעֲשׂוֹת
הַשְׁתַּטְחוֹת עַל קַבְרֵי צַדִּיקִים, יְכוּלִים לְהַעֲלוֹת אֶת
נַפְשׁ הַצַּדִּיק וּלְקַשְׂרָה עִם רוּחוֹ, וּלְהוֹרִיד אֶת
נִשְׁמָתוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְאִירָה עָלָיו הָאָרֶז נּוֹרָאָה
וְנִפְלְאָה בְּתוֹרָתוֹ שֶׁלְמַד בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלִכְּנַם מַה טוֹב
וּמַה נָּעִים לְהִיּוֹת עַל קַבְרֵי גְדוּלֵי הַצַּדִּיקִים, שֶׁגָּלוּ
לָנוּ לַמּוֹדִים נּוֹרָאִים וְנִפְלְאִים בְּתוֹרָתוֹ יְתַבְרַךְ, כְּמוֹ
הַרְמַב"ם וְהַ"בֵּית יוֹסֵף" וְכוּ', וְכָל גְּדוּלֵי הַפּוֹסְקִים
וְכָל הַמְקַבְּלִים וְכָל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, כִּי בְּזֶה
שְׂבָאִים אֶל קַבְרָם, עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשַׁכֶּת גַּם עָלָיו
הָאָרֶז מִשְׁרָשֵׁי הַתּוֹרָה; אֲשֶׁר־מִי שֶׁאֵינוֹ מְטַעֵה אֶת
עַצְמוֹ כָּלֵל, וּמְשַׁתַּקֵּק לְחִזּוֹר בְּתַשׁוּבָה, וְיוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ
דָּבָר לְמַעֲלָה מִכָּל הַבְּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְיֵשׁ רוּחָנִיּוֹת
לְהַשִּׁיג בְּזֶה הָעוֹלָם, וְיְכוּלִים לְיַחַד יְחוּדִים קְדוֹשִׁים
עַל קַבְרֵי הַצַּדִּיקִים, לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אוֹר וְדַעַת
וְחַיּוֹת וְזִיו שְׂכִינַת עֶזֶר יְתַבְרַךְ, וְיְכוּלִים לְהִתְעַמֵּק
בְּתוֹרַת הַצַּדִּיקִים שֶׁגָּלוּ לָנוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי
מְדַרְגָּתוֹ וְכְפִי הַשְּׁגָתוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאִזּוֹ

יִרְאֶה לְפָנָיו אֹר עוֹלָם אַחַר לְגַמְרֵי; אֲשֶׁרֵי מִי שְׂאִינוּ
מִטְעָה אֶת עֲצָמוֹ בְּזֵה הָעוֹלָם כָּלֵל.

ד.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבֵי, בְּנֵי, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם יֵאוּשׁ
בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְאַפְלוֹ שְׁנֹכְשֵׁלֶת כְּבָר בְּכָל מִינֵי חֲטָאִים
וְעוֹנוֹת, עִם כָּל זֹאת עֲדִין אַתָּה יְכוֹל לְחֹזר בְּתִשׁוּבָה
אַמְתִּית, כִּי כָל בֵּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה
שְׁבָאָה מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, וְיִרְדָּה אֶל זֶה הָעוֹלָם, כְּדֵי
לְסַגֵּל לְעֲצָמָה תוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְכָל
אֶחָד כְּפִי שְׁמִקְדָּשׁ וּמִטְהַר אֶת עֲצָמוֹ, וּמְקִים אֶת
מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, אִזּוֹ אוֹחֵז בְּשִׂלְמוֹת
קִיּוּם הַמִּצְוֹת — כְּשֶׁהֵן בְּשִׂמְחָה דִּיקָא, כִּי בְּזֵה
מִרְאָה שְׁכּוֹנָתוֹ עִם אֲמֶת, כִּי כְּשֶׁאָדָם מְקִים אֶת
הַמִּצְוֹת בְּשִׂמְחָה, בְּזֵה מְגַלָּה אֶת טְהַר לְבוֹ, שֶׁהוּא
חִפְץ וּמִשְׁתוֹקֵק בְּאֲמֶת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן
הוּא בְּלִמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא מְכַנִּים אֶת
עֲצָמוֹ בְּפִרְדֵּס הַתּוֹרָה, הֵינּוּ בַּפֶּשֶׁט שֶׁל הַתּוֹרָה,
בְּרִמְזֵי הַתּוֹרָה, בְּדְרוֹשֵׁי הַתּוֹרָה וּבְסוּדוֹת הַתּוֹרָה,
וּמִתְעַמֵּק בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא נִכְלָל בּוֹ

יתברך, כי התורה עם הקדוש-ברוך-הוא אחד הם
 (עיין זהר אחרי עז:), וכן כשאדם מתבודד עמו
 יתברך, ומדבר ומפרש את שיחתו אליו יתברך,
 כאשר ידבר איש אל רעהו, ומתפלל את תפלותיו
 בכל יום אליו יתברך במסירות נפש עצומה, על-ידי
 כל זה הוא זוכה להחזיר את נשמתו אל שרשה,
 ומאיר אורות נשגבים, אורות עליונים, למעלה, כי
 כל זה הוא הארה רוחנית הנקראת רוח דלעילא, כי
 מה שאדם חי בזה העולם ומתקיים, זה נקרא רוח
 דלתתא, כי גשמיות גופו צריכה לחיות כל זמן
 שהנשמה בקרבו, זה נקרא רוח דלתתא, אבל בזה
 שמסגל מצוות ומעשים טובים, תורה ותפלה,
 ומדבק את עצמו בו יתברך, בזה הוא מרבה אורות
 נשגבים, ומתעלה בכל העולמות, בסוד: "תנו עז
 לאלהים" (תהלים סח, לה), שזהו רוח דלעילא,
 וכשמגיע הזמן שאדם צריך להסתלק מזה העולם,
 אזי יורדת כל הרוחניות שזכה לסגל בזה העולם
 למטה, ומתחברים ומתחבקים ביחד הרוח דלעילא
 והרוח דלתתא, ועל-ידי-זה נסתלק האדם (עיין
 לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סו): והנה כשאדם

חוטא, חס ושלום, על-ידי-זה הוא נכרת לגמרי
 משרשו העליון, ויש אשר נכשלו כל-כף הרבה
 בחטאים ובעוונות, ובפרט בפגמי הברית, שענשם
 הוא בכרת, רחמנא לישזבן, פי גם בפגמי הברית
 יש כל מיני ענשים, כמו שדרשו חכמינו הקדושים
 (בפרק ז' מסנהדרין), פי כשאדם נכשל, רחמנא
 לישזבן, בפגם הברית, הוצאת זרע לבטלה, או
 זכור או נדה או שאר מיני עוונות, רחמנא לצלן,
 ושאר מיני עריות, על-ידי-זה הוא מתשיף את כל
 האורות בעולמות העליונים, וגורם רבוי קלפות
 בעולם, שכל זה, רחמנא לצלן, הם הענשים
 הקשים והמרים שלו, שהוא שרוי בדפאון ובעצבון
 ובמחלקת ובמריבות ובעניות ובדחקות, ועוברים
 עליו צרות ויסורים, ואין לו לא עולם הזה ולא
 עולם הבא, ומכל שכן כשאדם, חס ושלום, נכשל
 בשאר מיני עברות, כמו חלול שבת וכל מיני
 לאוים, על-ידי-זה נחשכים ממנו כל האורות, ולכן
 האדם נמצא בסכנה גדולה בזה העולם, עם כל זאת
 אין לה דבר העומד בפני התשובה (ירושלמי פאה א,
 א), פי הוא יתברך מחכה לאדם שיחזר בתשובה,

פי עד יום מותו יחפה לו, אם ישוב מיד יקבלו, פי
 הקדוש-ברוך-הוא חפץ חסד, ואינו רוצה במיתתן
 של רשעים, אלא רוצה שיחזרו בתשובה, פי
 כשאדם זוכה לחזר בתשובה אמתי, אפלו שהוא
 מנח כפר בעמקי עמקים בשאל תחתיים ומתחתי, ו
 עם כל זאת פשרק מקבל על עצמו מפאן ולהבא
 לא לעשות דברים פאלו, ולא לעשות את ההבלים
 והשטיות שעשה עד עכשו, ומקבל על עצמו
 בחרטה גמורה, ומתודה בכל יום אליו יתברך, ובא
 ומתחנן לפניו יתברך, על-ידי-זה הקדוש-ברוך-הוא
 מקבלו, ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות לד:):
 מקום שבעלי תשובה עומדים, שם אין צדיקים
 גמורים יכולים לעמד, פי הוא כפר ירד כל-כף
 בעמקי עמקים בשאל תחתיים ומתחתי, ועבר
 עליו מה שעבר, ועדין עובר עליו מה שעובר, עם
 כל זאת הוא מתחזק בכל מיני אפנים שבעולם
 לשוב בתשובה, על-ידי-זה הקדוש-ברוך-הוא
 מקבלו, ולאט לאט הוא מאיר אורות עליונים,
 אורות נשגבים, למעלה בעולמות העליונים, והוא
 שורף את כל הקלפות והמשחיתים שברא; אך

עליך לדעת, אהובי, בני, שזה לא הולך בפעם אחת, לא ביום אחד, לא בשבוע אחד, לא בחודש אחד ולא בשנה אחת וכו', כי יכולים לעבור ימים ושנים רבות, אך הכל כפי הנסיון שמנסים אותו, אם הוא באמת רוצה לחזור בתשובה.

ולכן ראה, אהובי, בני היקר, מאחר שפבר עבר עליך מה שעבר, ונכשלת במה שנכשלת, ועשית כל מיני מעשים מגנים, עליך לקחת את עצמך בידיך ולחזור בתשובה, ועליך לדעת, כי עקר התשובה היא רק בזכות הצדיקים הגדולים אשר בארץ המה, כי באמת כל זמן שאדם חי בזה העולם, הוא בסכנה גדולה מאד, כי אפלו מי שלא חטא, הוא בסכנה שלא יפל בפח יקוש, כי הקדוש-ברוך-הוא ברא את כל הבלי העולם הזה בשביל הבחירה והנסיון, וכל מה שאתה רואה לפני עיניך, הכל בשביל הבחירה, ובזה העולם יכולים בנקל להפשל בכפירות ובאפיקורסות, בנאוף, שקוץ, תעוב וזהמה, רחמנא לישזבן, ואם האדם זוכה ומחזיק מעמד, ומחזק את עצמו, אזי שכרו

הרבה מאד על-פי פּעֵלוּ, ומְכַל שֶׁפֶן מִי שֶׁכָּבַר
נכשל בהרבה חטאים, עליו הנסיון יותר גדול, שלא
יפל בחזרה בנוקבא דתהומא רבה, על-פן עקר
תקונו הוא על-ידי הצדיקים האמתיים, הדבוקים בו
יתברך בדבקות עליונה, אשר הם לא טעמו טעם
חטא מימיהם, וכל ימיהם התיגעו רק בעבודת
השם יתברך, ומסרו את נפשם על קדוש השם בכל
יום ובכל שעה ובכל רגע, ולמדו את תורתו
הקדושה, ונכנסו בפרדס התורה: בפשט, רמז, דרש
וסוד, וחדשו חדושים נפלאים בתוך התורה
הקדושה, ותפלתם היתה בדבקות אמתית וביחודים
עליונים, וקיום מצוותיהם היה בשמחה
ובהתלהבות עצומה, ועל-ידי-זה זכו להגיע אל
רוח דלעילא נפלאה ונוראה מאד, ואז כשבא היום
שלהם מסתלקים מהעולם, יורדת הרוח דלעילא
שלהם אל הרוח דלתתא פנ"ל, ואז מתחברים יחד,
ועל-ידי-זה נשארת השארתם בזה העולם, פי כל
זמן שהצדיק חי, מאד מאד קשה להתקרב אליו,
ובפרט מי שיודע שחטא ופגם הרבה בפגם הברית,
ובכל מיני לכוזים לכלך את עצמו, ובכל מיני

זְהֵמוֹת זֶהֱמֹת זֶהֱמֹת אֶת עֲצָמוֹ, לוֹ קָשָׁה מְאֹד הַרְבֵּה קִשְׁיוֹת
 עַל הַצְדִּיק, כִּי בְּכָל פַּעַם נִכְנָסוֹת לוֹ קִשְׁיוֹת אַחֲרוֹת
 עַל הַצְדִּיק, כִּי רוּצָה שֶׁהַצְדִּיק יֵרָאֶה כְּמוֹ שֶׁהוּא
 רוּצָה וְכְמוֹ שֶׁהוּא מִבֵּין, וְהוּא שׁוֹכַח שְׂמֵחוֹ פָּגוּם
 לְגַמְרֵי, וְהוּא מְלֵא זָבָל וְזִהְמָה, וְעַל-כֵּן מִי שִׁיּוּדַע
 שֶׁחֲטָא אֶפְלוֹ פַּעַם אַחַת בְּמַחְשָׁבָה, כָּבֵר צָרִיף לְפַל
 עַל פָּנָיו כָּל יְמֵי חַיָּו, וְלִהְתְּבִישׁ אֵיף הוּא מְהֵרָה
 אַחַר צְדִיקִים, וּמְכַל שֶׁכֵּן מִי שִׁיּוּדַע שֶׁחֲטָא פַּעַם
 אַחַת בְּפִעַל, בְּוֹדֵאֵי צָרִיף לְפַל בְּכָל יוֹם עַל פָּנָיו,
 וְלִבְקָשׁ וְלִהְתְּחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, אֵיף נוֹפְלִים עָלָיו
 קִשְׁיוֹת עַל הַצְדִּיק הָאֵמֶת, הַדְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּחַי
 הַחַיִּים, וּמְכַל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן מִי שִׁיּוּדַע שֶׁלְּכֻלָּךְ אֶת
 עֲצָמוֹ יְמִים וְשָׁנִים בְּכָל מִינֵי חֲטָאִים וְעוֹנוֹנוֹת
 וּפְשָׁעִים, עָלָיו לְפַל עַל פָּנָיו בְּכָל יוֹם וְלִלְחָף אֶת
 הָעֶפֶר כְּלֵי הָאֵי וְאוֹלֵי יִזְכֶּה לְתַקוּן, וְאֵיף יַעֲלֶה עַל
 הַדַּעַת לְפָגוּם כְּזֶה, שֶׁתִּהְיֶה לוֹ אִיזוֹ הַשְּׂגָה בְּרוּחָנִיּוֹת
 אֱלֹקוֹת, שֶׁתִּהְיֶה לוֹ אִיזוֹ הַשְּׂגָה בְּצְדִיק? ! בְּהִכָּרַח
 שֶׁתִּהְיֶינָה לוֹ קִשְׁיוֹת עַל הַצְדִּיק, וְהִהְכָרַח שִׁיִּפְתּוּהוּ
 לְדַבֵּר עַל הַצְדִּיק מֵה שִׁיִּדְבֹּר, כִּי מִחֲמַת שֶׁהָאָדָם
 חֲטָא בְּכָל מִינֵי חֲטָאִים וְעוֹנוֹנוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה לְכֻלָּךְ

אַת עֲצֵמוּ בְּתַכְלִית הַלְּכוּף, וּבְשִׁבִיל זֶה יֵשׁ לוֹ
 קְשִׁיּוֹת עַל הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים, וְהַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים
 סוֹבְלִים עַל־בּוֹנוֹת וּבְזִיוּנוֹת, חֲרוּפִים וְגִדּוּפִים,
 מְרַשְׁעִים כְּאֵלוֹ, וְעַל־כֵּן כָּל זְמַן שֶׁהַצְּדִיק חַי בְּזֶה
 הָעוֹלָם, אֵין בּוֹ שׁוּם תְּפִיסָה כָּלֵל, כִּי הוּא נֶעְלָם
 וְנִסְתָּר מֵעֵינֵי הָעוֹלָם, וְאֲדַרְבֵּה מִתְגַּלִּים וּמִתְפָּרְסָמִים
 כָּל מֵינֵי מְפָרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר וְכָל מֵינֵי צְבוּעִים, שֶׁהֵם
 הַמְּגַבִּירִים אֶת מְאוּרֵי הָאֵשׁ, וְלִהְפֹּף אֵלֶי הַצְּדִיקִים
 הָאֲמֵתִיִּים הַדְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, הַמְּאִירִים אֶת מְאוּרֵי
 הָאוֹר, הֵם נֶעְלָמִים וְנִסְתָּרִים לְגַמְרֵי, שֶׁכָּל זֶה הוּא
 חֲרַבֵּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁנֶּעְלָם וְנִסְתָּר הָאוֹר לְגַמְרֵי
 (עֵינֵי לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סז), וְעַל־כֵּן בְּחַיִּים
 חַיּוֹתוֹ שֶׁל הַצְּדִיק, מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְהִתְקָרֵב אֵלָיו,
 כִּי כָּל אֶחָד מְדַבֵּר עִלּוֹ כָּל דְּבַר רַע, וְאֶפְלוּ אֵלֶי
 שֶׁכָּבֵר זָכוֹ לְהֵנּוֹת מִמֶּנּוּ, לְבִסּוּף בּוֹרְחִים מִמֶּנּוּ, כִּי
 אֵי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִתְאַחֵז עִם רוּחַנִיּוֹת כְּזוֹ, כִּי הָאָדָם
 מְלֵא חַטָּאִים וְעוֹנוֹת, מְלֵא פְשָׁעִים, מְלֵא זְהָמָה,
 וְאֵין אֲרוּר מְדַבֵּק בְּבְרוּךְ, מִמִּילָא הִתְכַּרַח לְבִסּוּף
 לְבָרַח מִצְּדִיק כְּזֶה, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִתְחַזֵּק מֵעַמָּד
 אֲצֵל צְדִיק כְּזֶה, וְעַל־כֵּן בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ שֶׁל הַצְּדִיק,

קָשָׁה וְכָבֵד מְאֹד לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, אֶךְ כִּשְׁהַצְדִּיק נִסְתַּלֵּק
 מִזֶּה הָעוֹלָם, אִזּוּ יוֹרֶדֶת הָרוּחַ דְּלֵעִילָא שְׁלוֹ,
 וּמִתְאַחֶדֶת יַחַד עִם הָרוּחָא דְלִתְתָא שְׁלוֹ, וְעַל-יְדֵי-
 זֶה הוּא נִפְטָר וְנִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם, וְנִשְׁאַרֵת הַשְּׂאֲרֵתוֹ
 בְּזֶה הָעוֹלָם אֶצֶל תַּלְמִידָיו הָאֲמִתִּיִּים, וּבְאַמַּת הַצְדִּיק
 גַּם בְּעֵת מִיתָתוֹ וְהִסְתַּלְקוּתוֹ מִמֶּשׁ, אֵינּוּ מִסְתַּלֵּק מִן
 הָעוֹלָם לְגַמְרִי, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי עֲדִין נִשְׁאַרֵת בְּעוֹלָם
 חַיּוֹת נִפְלְאָה בְּתוֹךְ גּוֹפּוֹ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, שֶׁהוּא
 הֶבְלָא דְגַרְמִי, שֶׁנִּשְׁאַר אֶפְלוֹ אֶצֶל כָּל אָדָם, שֶׁעַל-
 יְדֵי-זֶה מְקַבֵּל עֲנָשׁוֹ וְשִׁכְרוֹ, אֶךְ אֶצֶל אָדָם פָּשׁוּט
 מִכָּל שִׁפְן אָדָם שְׂמַת עִם עֲבֵרוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּלֹא
 תְּשׁוּבָה, אִזּוּ גַם הַחַיּוֹת נִעְקָרֵת מִשְׂרָשָׁה, וְאֵינּוּ יָכוֹל
 לְחַבֵּר הַנֶּפֶשׁ עִם הָרוּחַ וְכוּ', שְׂזָה סוּד כָּרֵת, חֵס
 וְשְׁלוֹם, שְׁנִכְרַת לְגַמְרִי, וְזֶה עַקֵּר עֲנָשׁוֹ — שְׁלֹא
 מִתְאַחֶדִים הָרוּחַ דְּלֵעִילָא וְהָרוּחַ דְּלִתְתָא כָּלֵל,
 וְאֶפְלוֹ מִי שְׂאֵינּוּ חֵיב כָּרֵת, רַק שְׂאֵינּוּ מְזַכֵּךְ כָּרְאוֹי,
 הוּא צָרִיף לְסִבֵּל יְגִיעוֹת וּמְרִירוֹת רַבָּה קִדָּם שְׂזוּכָה
 לְחִזּוֹר וּלְקַשֵּׁר זֶה הַחַיּוֹת לְשִׂרְשׁוֹ, שְׂזָה כָּל הָעֲנָשׁ שֶׁל
 חֲבוּט הַקָּבֵר וְהָעֲנָשִׁים הַקָּשִׁים וְהַמְרִים שֶׁמְגִיעִים
 לְכָל מֵת שֶׁנִּפְטָר מִזֶּה הָעוֹלָם, כִּמּוּבָא בְּסִפְרֵים

רבים, אבל הצדיק, ובפרט הצדיק הגדול במעלה, שזכר עצמו מכל וכל, הוא אינו מת כלל, כי צדיקים במיתתן קרויים חיים, כי גם אחר הסתלקותו מקשר ומיחד חיות גופו, שהוא הבלא דגרמי, בעצם חיות דקדושה, ומקשר ומיחד כל חיותו עד לעילא ולעילא, ואז הוא עוסק בתקון נפשות ישראל יותר מבחיו, מחמת שאז הוא עולה בכל פעם למדרגות נוראות ונפלאות ונשגבות כל-כך, עד שיכול לתקן הכל, וזו מעלת קברי הצדיקים האמתיים, שצריכים להשתדל לבוא בכל פעם לקברי הצדיקים, בפרט מי שרוצה לחזור בתשובה, עליו להיות רגיל לבוא להשתטח על קברי הצדיקים, ולבקש רחמים על נפשו, כי שם על קבר הצדיק שורה השארת נפשו הקדושה, ונפשו קשורה למעלה מעלה, כי אחר הסתלקותו אז עקר הדבקות רוחא דלתפא ורוחא דלעילא, ובחיים חיותו היה בלתי אפשרי שתירד הרוח דלעילא לגמרי, ובשביל זה קשה לקבל ממנו בחיו כנ"ל, לא-כן אחר הסתלקותו, שאז יורדת הרוח דלעילא, ומתחברת עם הרוחא דלתפא, ונשארת

השארה על קברו, ועל-כן מי שרק בא אל קברו הקדוש, ומבקש ומתחנן מלפניו יתברך, שיחוס וירחם עליו, שיזכה לחזר בתשובה, על-ידי-זה נמשכת גם עליו בחינת רוח דלעילא, ומתאחדת עם רוח דלתתא, ויש לו תקנה לתקן הכל, שזו מעלת בעל התשובה, וכל מי שיודע שפגם יותר ויותר, חס ושלום, הוא צריך להמשיך התקון ממקום הגבוה עוד יותר, עד שיש שפגמו כל-כך בפרט עתה בהורות הללו, שאי אפשר להם לתקן, כי אם על-ידי הצדיקים שוכני עפר, על-ידי שבאים אל קברם הקדוש, פאשר הזהירנו רבנו ז"ל לבוא אל ציונו הקדוש, ולומר שם העשרה מזמורי תהלים, ולתן צדקה, ולבקש רחמים ממנו יתברך, ועל-ידי-זה נכון יהיה לבו ובטוח, שיתקן הכל, כי תכף-ומיד אחר הסתלקות הצדיק הוא עולה למעלה למעלה, כי הרוחא דלתתא מתאחדת עם הרוחא דלעילא, ועל-ידי-זה נמשכת הארה לכל מי שבא אל קברו הקדוש, ודבר זה סובב על כל קברי הצדיקים.

וְעַל-כֵּן אֲשֶׁר־מִי שְׁזוּכָה לָבוֹא בְּכָל פַּעַם
 לְהִשְׁתַּטַּח עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים, בְּפָרֹט מִי שְׁזוּכָה
 לָבוֹא לְהִשְׁתַּטַּח עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּעִיר אוֹמֵן,
 שֶׁהַבְּטִיחָנוּ בְּעַדִּים פְּשָׁרִים בְּחַיִּים חַיּוּתוֹ, שְׁאַפְלוּ אִם
 עָצְמוּ וְגָבְהוּ פְּשָׁעוֹ שֶׁל הָאָדָם, אֲךָ אִם יָבוֹא שָׁם
 אֶל קִבְרוֹ, וַיֹּאמֶר הֶעֱשָׂרָה מְזֻמּוֹרֵי תְהִלִּים שֶׁהֵם
 הַ"תְּקוּן הַכֹּלְלִי", עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְתִקּוֹן הַכֹּל, אֲךָ
 צָרִיכִים לְדַעַת, שֶׁבְּהִכָּרַח בְּשָׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן,
 שֶׁתְּהִינָה לוֹ הַרְבֵּה מְנִיעוֹת, וְצָרִיךְ לְשַׁבֵּר אֶת
 הַמְּנִיעוֹת הַרְבּוֹת שֶׁיֵּשׁ לוֹ קֹדֶם שְׁזוּכִים לָבוֹא אֵלָיו,
 כִּי הַמְּנִיעוֹת רַבּוֹת וְעֲצוּמוֹת מְאֹד בְּלִי שְׁעוֹר, וְעַקֵּר
 הַמְּנִיעוֹת הֵן מְנִיעוֹת הַמַּחַ, וַיְמָה גַּם שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי-אָדָם
 שֶׁנִּפְלוּ כָּל-כָּף, שְׂאִינָם מֵאֲמִינִים בְּעֲצָמָם שֶׁיְכוּלִים
 לְקַבֵּל תְּקוּן לְפִי עֵצָם רַבּוּי קְלוּלִים בְּכָל פַּעַם בְּלִי
 שְׁעוֹר, אֲךָ-עַל-פִּי שְׁתוּלִים הַקְּלָקְלָה בְּעֲצָמָם, עִם כָּל
 זֹאת זֶה גַּם-כֵּן מְנִיעוֹת הַמַּחַ, שְׂאִינָם מֵאֲמִינִים
 בְּגִדְלַת חֲסֵדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר לֹא תִמְנּוּ וְלֹא כָלוּ
 לְעוֹלָם, וּבְגִדְלַת צַדִּיקֵי הָאָמֶת, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כַּח לְתִקּוֹן
 הַכֹּל בְּכָל פַּעַם יִהְיֶה אִיךָ שִׁיחִיָּה, בְּפָרֹט אַחַר
 הַסְּתַלְקוֹתָם, שְׁעוֹלִים בְּכָל פַּעַם בְּמַדְרָגוֹת חֲדָשׁוֹת,

ועל-ידי-זה כל מי שחפץ בכל פעם לקבל את
 התקון, גם הוא יכול להתקן, והעקר רק לשבור
 מניעות המוח; ועל-פני ראה, אהובי, בני היקר,
 להיות רגיל לבוא אל קברי הצדיקים הגדולים,
 ולהשתטח שם, ולבקש רחמים מלפניו יתברך:
 "רבנו של עולם, עשה למען הצדיקים הקדושים
 אשר בארץ המה שבאתי אל קברם הקדוש",
 ותבקש רחמים ממנו יתברך, שיחוס וירחם עליך
 לשבור ממך את גשמיות גופך, ושתזכה לחזור
 בתשובה, ושלא יהיו לך שום קשיות וספקות על
 שום צדיק שבעולם, ומכל שכן וכל שכן אם תזכה
 להוציא מהכח אל הפעל לבוא ולהשתטח על ציון
 רבנו ז"ל בעיר אומן, שהבטיחנו בחיים חיותו עם
 עדים כשרים, שמי שיבוא אל ציונו הקדוש, אז
 יעשה כל מיני מאמצים להוציא את האדם הזה
 מהשאל תחתיות ומתחפיו; ועל-פני, אהובי, בני
 היקר, אל תהיה בטלן, וראה להוציא מהכח אל
 הפעל על-כל-פנים פעם אחת בתייך להיות בציון
 רבנו ז"ל, ואף שתפשטנה עליך כל מיני מניעות,
 הן מניעות מחמת ממוץ, הן מניעות מחמת קרובים

ומשפחה, הן מניעות מחמת העולם, עליך לדעת,
 כי לא תהיה בזה העולם תמיד, כי יבוא היום
 והשעה והרגע שתצטרך לצאת מזה העולם, וכאן
 יש צדיק כזה שמבטיח לך הבטחה כל-כף חזקה,
 שתזכה לתקון נורא ונפלא מאד; על-כן עשה זאת,
 אהובי, בני, וברח לך במסירות נפש הגדולה ביותר
 אל ציונו הקדוש בעיר אומן על-כל-פנים פעם
 אחת בחייה, ותבקש רחמים על עצמך, ותאמר שם
 העשרה מזמורי תהלים, ובזכות זה תזכה לתקון
 אמתי ונצחי, ואל תסתכל על שום מונע ומעכב,
 אפלו שיהיה המונע מי שיהיה, כי על תקון נורא
 ונפלא כזה אסור להסתכל על שום ברירה שבועולם,
 והבעל-דבר מלביש עצמו במי שמתלבש בכל מיני
 שקרים והבלים, העקר שלא תלך אל ציון רבנו
 ז"ל, ועל-כן העקר ראה למסור את נפשו לבוא
 להשתטח על ציון רבנו ז"ל בעיר אומן, ואז נכון
 יהיה לך ובטוח, שתזכה לתקן הכל; אשרי מי
 שאינו מטעה את עצמו כלל, וזוכה להיות תמיד
 בקברי הצדיקים, ומשתטח שם על קבריהם,
 ומבקש ומתחנן על נפשו, ומכל שכן מי שזוכה

לְהוֹצִיא מֵהַכַּח אֶל הַפַּעַל לְהִיּוֹת בְּצִיּוֹן רַבָּנוּ ו'ל,
שָׂאוּ בְּיָדָי יִזְכֶּה לְתַקֵּן הַכֹּל, אֲשֶׁר־לֹא בָּזָה וְאֲשֶׁר־
לֹא בִבְא!

ה.

צָרִיף שְׂמַדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בָּזָה
הָעוֹלָם אֵין לָךְ אָדָם שְׁלֹא עוֹבֵר עָלָיו מְרִירוֹת וְצָרוֹת
וְיִסוּרִים קִטְנוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת וְכוּ', זֶה חֲסָרָה לֹא
פְּרָנְסָה, וְזֶה חֲסָרָה לֹא בְּרִיאֹת, זֶה חָסֵר לֹא יְלָדִים,
וְזֶה חֲסָרָה לֹא אִשָּׁה וְכוּ' וְכוּ', אֵין לָךְ אָדָם שְׁלֹא
יִחָסֵר לֹא אֵיזָה דְּבָר, וְאֵין לָךְ אָדָם שְׁלֹא יִחָסֵר לֹא
אֵיזָה עֲנִיָּן מְסֻיָּם שְׂרוּצָה בְּחַיָּיו, תָּמִיד חָסֵר לֹא
מִשְׁהוּ, וְהַכֹּל בָּא מִחֲמַת עֲוֹנוֹתָיו הַמְּרַבִּים, כִּי
בְּאֵמֶת מִי שְׁזוֹכָה לָשׁוּב בְּתַשׁוּבָה אֱמֶתִית, וְזוֹכָה
לְהַפְּלֵל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְיִוָּדַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת
בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֹּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוֹר הוּא,
לֹא אֵין חָסֵר שׁוּם דְּבָר, כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מִשְׁפִּיעַ עָלָיו כָּל מִינֵי הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת, כִּי בְּאֵמֶת
צְדִיק וְיָשָׁר הוּא, וְרוּצָה לְהַשְׁפִּיעַ הַשְּׁפָעוֹת טוֹבוֹת
לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל, אֵף הָאָדָם מִחֲמַת עֲוֹנוֹתָיו הַמְּרַבִּים

עושה לעצמו צל, וקשה וכבד לו להשיג השגות
 אלקותו יתברך, וקשה וכבד לו לקבל את השפעתו
 ממנו, כי על-ידי כל חטא ועון ופשע, שאדם חוטא
 ופושע נגדו יתברך, רחמנא לישזבן, הוא גורם
 לעצמו קלפות והסתרות והעלמות ומניעות,
 שמכסות ומעלימות ומסתירות ומונעות ממנו את
 ההשפעה לבוא, ועל-כן אין שום עצה לצאת מהרע
 שלו ולשוב בתשובה אמתית, וכן לזכות שתשפעה
 עליו השפעות טובות, ולמלא את כל חסרונו מה
 שחסר לו, כי אם על-ידי שיבוא אל הצדיקים
 האמתיים הדבוקים בו יתברך בדבקות אמת, והם
 בטלים לגמרי באין סוף ברוך הוא, ואין להם שום
 הסתכלות על זה העולם, ואין להם שום שמיעה
 בזה העולם, ואין להם שום דבור בזה העולם, ואין
 להם שום הליכה בזה העולם, כי הם כל-כך
 דבוקים ברוחניות חיות אלקותו יתברך, עד שאינם
 בזה העולם כלל, אך צדיקים כאלו הם נעלמים
 ונסתרים לגמרי מעיני העולם, ועל צדיקים כאלו
 יש הרבה קשיות וספקות, כי הלא הם זכו להגיע
 לרוחניות כזו עד שהם בטלים לגמרי ממציאותם,

והאדם מנח עדין בקטנות ובחשך, ועל-כן איך יבין וישכיל דרכי והנהגות הצדיקים הגדולים במעלה נוראה ונפלאה מאד?! ועל-כן לא בחנם שיש קשיות על הצדיקים, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן נב): מה שקשה קשיות על הצדיקים, זה מכרח להיות, כי הצדיקים מתדמים ליוצרים, וכמו שקשה קשיות על השם יתברך, כמו-כן בהכרח, שיהיה קשה קשיות על הצדיק, כי הוא מתדמה אליו יתברך, כי באמת הצדיק אינו חפץ שום דבר, וכל מתשבתו ורצונו וכסופיו הם רק להפיל באין סוף ברוך הוא, וכל יגיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך, הן בקיום המצוות בשמחה עצומה, שמחה אין סופית, הן בלמוד תורתו הקדושה, והן בתפלתו והתבודדותו ודבקותו ויחודיו וכו', הכל פונה אחת היא — איך לזכות להפיל בו יתברך, ואיך לזכות להמשיך את הקדוש-ברוך-הוא בזה העולם, והם מתיגעים על זה ימים ושנים, עד שכל אחד ואחד כפי יגיעתו וטרחתו זוכה להגיע לזה כפי מדרגתו, וכפי שרש נשמתו וכו', ובדבר זה אין לאנשים מגשמים שום

השגה כלל, כי האדם מחמת שנתגשם בחטאיו
המרבים והעצומים, הכל חשף לו, ואי אפשר
להסביר לו דבר זה, שיש ענין בזה בזה העולם
שיסתובב אדם בזה העולם, ורואים רק את גשמיות
גופו, אבל בפנימיותו הוא נכלל לגמרי בגמרי באין
סוף ברוך הוא, כי אין לו שום רצונות וכסופים
אחרים, וכמו שגלה לנו רבנו ז"ל, אשר הפנימיות
של הצדיק היא ענין אחר לגמרי, כי האיש הפשוט
ועובד השם נדמה שהולך עם פרפשות ודקים כמו
שאר בני-אדם, ואף-על-פי-כן הוא ענין אחר
לגמרי, ואי אפשר להפירו מבחוץ כלל, וזוהי טעות
גדולה, שבני-אדם חושבים וסוברים, שצריכים
להפיר את הצדיק בפניו, בצלמו ובדמותו, שיהיה
משנה בדמותו ובתנועותיו, ובאמת לא-כן הוא, כי
צדיק הוא בדמות ובצלם כמו כל האנשים, ואין בו
שום שנוי, ואף-על-פי-כן הוא ענין אחר לגמרי,
ושאר בני-אדם אינם בדמותו כלל באמת לאמתה
(עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קטז), ועל-כן לא
בתנם קשה קשיות על צדיקים קדושים כאלו,
ועל-פי-רב אלו בני-אדם המלכלכים בתאוותיהם

ובמדותיהם הרעות, שטמאו ולכלכו את עצמם
 ימים ושנים, רחמנא לישזבן, ועשו כל מיני תועבות
 רעות, עד שהם חתיכת זבל ונחתיכת זמה, איך הם
 יכולים להשיג ברוחניות אלקות, איך הם יכולים
 להשיג בצדיק אמת, שדבוק בו יתברך?! ועל-כן
 בהכרח שיחרפו ויבוזו ויגנו אותו, וידברו עליו כל
 דבר רע, ואפלו אלו הקוראים לעצמם תלמידיו,
 גם-כן נופלות עליהם בכל פעם קשיות וספקות
 עליו, כי באמת כל מחשבתו של הצדיק היא רק
 איך להוציאם מהבוץ שלהם, ולכבדם ולנקותם
 ולהלבישם בלבושים יקרים, אך האדם אינו זוכה
 לזה כל-כך מהר, כי לעזר לבעל בחירה זה דבר
 מאד קשה וכבד, ובפרט מי שכבר חטא ופגם בזה
 העולם, מאד מאד קשה לעזור לו, כי הנה הצדיק
 משחק עמו בכל מיני משחקים, ומדבר עמו בכל
 מיני דבורים, ומספר לו כל מיני ספורים, ומוריד
 את עצמו אליו בכל מיני אפנים, והכל לכל רק כדי
 להגיע אל נקדתו הפנימית, ולהעלותו אליו יתברך,
 אז אם התלמיד זוכה לסלק את דעתו ונחמתו
 ושכלו לגמרי, ומצית את רבו, אז יוכל לקבל ממנו

אורות נשגבים, אורות צחצחות, אבל אם הוא לא מוכן לזה, או שנופלים עליו קשיות וספקות רבים, לבסוף הוא מתחיל לחלק על רבו, וכאשר רואים בחוש, שבכל דור ודור יש צדיקים אמתיים, הדבוקים בו יתברך בדבקות אמת, ומתיגעים ביגיעות עצומות, ומבטלים את זמנם היקר מכל הון, ומשליכים את הכל, ומורידים את עצמם לכל מיני ירודים ונפולים, עד שזוכים לקרבם קצת אליו יתברך, ולבסוף דיקא אלו התלמידים מבעטים אחר-כך ברבם, ומדברים עליו כל דבר אסור, וכל זה נמשך להם מחמת רב גאותם, שנמשכת להם מחמת פגם הברית, שחטאו ופגמו מאוד בבריתם, ועל-כן כשהצדיק האיר בהם כבר איזו הארה, נדמה להם שכבר זכו לאיזו מדרגה, וזה גורם להם אחר-כך לישות, ומתחילים לדבר על הצדיק האמתי כל דבר אסור, ומתרחקים ממנו, ומרחקים גם אחרים, ולא דעת ותבונה להם, שאפלו אם כן היו נשארים אצל הצדיק, כל מה שזכו עד עכשו על ידו, זה לא עולה אפלו כנקדה אחת מה שיכולים לזכות על ידו עדין, אך מחמת שחטאו

בפגם הברית, ובפרט בחטא המגנה הוצאת זרע
 לבטלה, בזה קלקלו את מחם ודעתם, ועל-כן אינם
 נשואים אצל רבם, אלא מתחילים לדבר עליו כל
 דבר אסור, ולא רק שהם נופלים במקום שנופלים,
 אלא שעוקרים עוד נשמות ישראל, ועל-כן
 הבחירה והנפיון גדולים מאד מאד בזה העולם, כי
 מי יכול למצא את הצדיק האמתי הדבוק בתי
 החיים בו יתברך, ואין לו שום מחשבה אחרת רק
 להעלות ולהגביה את כל נשמות ישראל אליו
 יתברך, ומי יכול להיות בטוח שגם הוא לא יתחיל
 לחלק על רבו ולבעט בו? ועל-כן הנפיון קשה
 מאד מאד, כי רב רבם של בני-אדם לא זוכים אפלו
 למצא את הצדיק האמת, מרבו ליצנות שיש
 בעולם, שמתלווצים ממנו, ומבטלים ומכסים
 ומסתירים אותו לגמרי מזה העולם, ואפלו אלו
 שפבר זכו לשבר את כל המניעות, וקפצו על מה
 שקפצו, ונכנסו למקום שנכנסו, גם עליהם הסכנה
 אורבת מאד, מצד הישות והגאות שנדבקו בכל
 אדם שחטא ופגם בפגם הברית, ועל-כן לבסוף
 נתרתקים, וזה הנפיון הגדול ביותר, ומאחר שלא

כל אחד יכול למצא את הצדיק הזה, ולא כל אחד יכול לעמד בנסיון, ואם-כן אבד מנוס ותקוה, אי לכך מה לעשות? לזאת יש עצה נוראה ונפלאה, להיות רגיל להשתטח על קברי צדיקים, כי הצדיקים האמתיים, כל ימי חייהם מוסרים את נפשם בעבור נשמות ישראל, ומכל שכן לאחר הסתלקותם, כי אצל הצדיקים האמתיים נתקיים (שופטים טז, ל): "ויהיו המתים אשר המית במותו רבים מאשר המית בחייו", כי הצדיק האמת מוסר את נפשו בעבור כלליות נשמות ישראל כל ימי חייו, ולוחם מלחמת ה', ומגלה ומפרסם את אמתת מציאותו יתברך, אשר בזה הוא ממית ומכניע את הקלפות שבראו בני-אדם על-ידי עוונותיהם, כי על-ידי כל חטא ועון שאדם חוטא ופושע נגדו יתברך, על-ידי-זה הוא בורא קלפות ומשחיתים שדים ורוחין בישין, אשר הם מסתירים ומעלימים את אמתת מציאותו יתברך, וכל הצרות והעניות והדחקות והיסורים הקשים והמרים שבני-אדם סובלים, הם רק מחמת אלו הקלפות והשדים והרוחין שנבראו מפגמיהם העצומים, בפרט

מפגמי הברית, אבל הצדיקים האמתיים לוחמים
 בתייהם, ומגלים ומפרסמים את אמתת מציאותו
 יתברך, אף אחר הסתלקותם, שאז הפשיטו את
 גופם הגשמי ונטמנו בקברם, על ידי זה הכח
 הרוחני שלהם גדול מאד מאד, ועל כן רבים אשר
 המיתו במותם מאשר המיתו בתייהם, כי בזה שהם
 כבר נסתלקו ועלו לעילא ולעילא, בזה הם
 ממשיכים ללחם את מלחמת השם, כי כל הצדיקים
 הבטיחו בתיים חיותם, אשר בעת הסתלקותם הם
 לא ינוחו ולא ישקטו, עד שיוציאו מהכח אל הפעל
 להחזיר את נשמות ישראל בתשובה, ויביאו את
 משיח צדקנו, אשר יגאלנו, ובשביל זה נוסעים בכל
 פעם אל קברי הצדיקים הקדושים, כי שם נשארת
 נפשם.

ועל כן מי שיודע שחטא ופגם בפגם הברית,
 ונכשל במה שנכשל, עליו לילך ולהשתטח על
 קברי גדולי הצדיקים, ולבקש הרבה על נפשו, כי
 עקר מה שנוסעים לקברי הצדיקים, הוא רק בשביל
 תקון הברית, שיזכה לתקן את אשר חטא ופגם,

וְעַל-כֵּן כָּשְׂאִינוּ זוֹכָה לָבוֹא אֶל אֵיזָה צְדִיק אֲמַתִּי
 הַדְּבוּק בְּחַי הַחַיִּים, כְּשֶׁעֲדִין חַי בְּזֶה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי
 וְהַחוּמָרִי, עָלְיוֹ לָבוֹא אֶל קְבְרֵי גְדוּלֵי הַצְּדִיקִים
 הַמְּבַחְרִים בְּמַעֲלָה מְאֹד מְאֹד, וַיִּבְקֹשׁ שֵׁם רַחֲמִים
 וְתַחֲנוּנִים, כִּי שֵׁם שׁוֹרָה נִפְשָׁם, וּבְזֶה שְׂבָאִים
 וּמְשַׁתְּטָחִים עַל קְבְרֵי הַצְּדִיקִים, וּבוֹכִים וּמְבַכִּים
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ, שֵׁיַעֲזֹר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְצֵאת
 מֵהַפֶּחַ יְקוּשׁ שְׁנֵלְכָדוּ בּוֹ, אֲזִי זְכוּת וְכַח הַצְּדִיקִים
 עוֹזְרֵת לָהֶם לָשׁוּב בְּאַמֶּת בְּתִשׁוּבָה, וְשֵׁם מִתְקַבְּלוֹת
 כָּל הַתְּפִלוֹת וְהַבְּקָשׁוֹת, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שְׁזוֹכָה
 לְהוֹצִיא מִהַפֶּחַ אֶל הַפֶּעַל לָבוֹא בְּכָל פַּעַם אֶל קְבְרֵי
 הַצְּדִיקִים, וַלְבַקֵּשׁ וּלְהַתְחַנֵּן עַל נַפְשׁוֹ, שְׂאֹז בְּיָדָי
 יִזְכָּה סוּף כָּל סוּף לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה בְּזְכוּת הַצְּדִיק
 הַקָּדוֹשׁ הַשׁוֹכֵן כְּאֵן, וּבִפְרָט מִי שְׁזוֹכָה לְהוֹצִיא
 מִהַפֶּחַ אֶל הַפֶּעַל לָבוֹא אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּעִיר
 אוֹמֵן, אֲשֶׁר הִבְטִיחָנוּ בְּחַיִּים חַיִּיתוֹ עִם שְׁנֵי עֲדִים
 נְאֻמָּנִים וּכְשָׁרִים, אֲשֶׁר מִי שֶׁיָּבוֹא לְצִיּוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ,
 וַיֹּאמֶר שֵׁם הָעֲשָׂרָה מְזֻמְרֵי תְהִלִּים, אֶפְלוּ אִם עָצְמוּ
 וַגְּבָהוּ פִשְׁעֵי וַחֲטָאֵיו, יִזְכָּה לְתַקוּן, צָרִיךְ לְהִשְׁתַּוְּקֶק
 גַּם עַל זֶה, כִּי גַם עַל זֶה מְשַׁתְּטָחִים כָּל הַמְּנִיעוֹת

וְהַסְפִּיקוּת וְהַבְּלוּלִים, שְׁכָל אֶחָד דּוֹרֵשׁ לְכַבּוֹד
 עֲצָמוֹ, וַיֵּשׁ כָּל מִינֵי מְנִיעוֹת וְעֹכֹבִים: הֵן מֵצֵד
 מְמוֹן, וְהֵן מֵצֵד כְּבוֹד, וְהֵן מֵצֵד גְּאוּת, וְהֵן מֵצֵד
 רְחוּק הַדֶּרֶךְ, וְהֵן מֵצֵד בְּנֵי הַבַּיִת, וְהֵן מֵצֵד קְרוֹבֵי
 הַמְּשֻׁפָּחָה, לְכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ מְנִיעוֹת אַחֲרוֹת כְּפִי
 יְרִידָתוֹ וְנִפְיִלְתּוֹ, וְכִפִּי פְּגָמֵי שְׁצָרִיף לְתַקֵּן, כְּמוֹ-כֵן
 הַנְּסִיוֹנוֹת שֶׁלוֹ קָשִׁים וּמָרִים מְאֹד, וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרֵי מִי
 שְׁזוּכָה לְשֹׁבֵר אֶת כָּל הַמְּנִיעוֹת, וּבָא אֶל צִיּוֹן רַבְּנוּ
 ז"ל, וּמִבְּקֵשׁ וּמִתְחַנֵּן הַרְּבִיה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שְׂיַחֲוֶס
 וַיִּרְחַם עָלָיו, שְׂיִזְכֶּה לְתַקֵּן אֶת כָּל מַה שְׁחָטָא וּפָגַם,
 אֲזִי כַח רַבְּנוּ ז"ל גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, כַּאֲשֶׁר הִבְטִיחָנוּ
 בְּחַיָּיו, וְזוּכָה לְהַגִּיעַ אֶל תְּקוּן נְצָחִי, וּמִתְקַן הַכֹּל.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

